

Liceum Ogólnokształcące im. Zygmunta Działowskiego w Wąbrzeźnie

1. *Przedmiot: Historia i społeczeństwo*
2. *Nauczyciele: Katarzyna Wiśniewska, Aneta Jaworska*
3. Przedmiot historia i społeczeństwo jest nauczany w klasach drugich i trzecich.
4. Oceniane formy aktywności i przypisywane im wagi wynikają z postanowień §19. ustęp 2. Statutu Szkoły:

Formy aktywności	Waga oceny
Sprawdzian	2
Odpowiedź ustna	2
Referat	2
Projekt	3
Aktywność	1
Praca domowa	1
Kartkówka z ostatniej lekcji	1
Praca w grupach	1
Konkursy przedmiotowe, olimpiady (w zależności od etapu)	2-3

5. Zasady zaliczania obowiązkowych form aktywności w przypadku usprawiedliwionej nieobecności są zgodne z postanowieniami Statutu Szkoły zawartymi w §18 ustęp 3, punkty 8-9. W zakresie oceniania obowiązują zasady zawarte w Statucie Szkoły w §18 ustęp 3, punkty 6-7 oraz 10-16.
6. Wymagania edukacyjne wynikają z obowiązującej podstawy programowej zawartej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 12 sierpnia 2012 roku.
7. Ogólne kryteria oceny są następujące:

a) **ocena celująca**

Otrzymuje ją uczeń, który :

- spełnia wymagania na ocenę „bardzo dobry”,
- aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym,
- samodzielnie rozwiązuje problemy omawiane w czasie lekcji; jest inicjatorem rozwiązywania problemów i zadań w pracy pozalekcyjnej,
- potrafi samodzielnie dotrzeć do różnych źródeł i informacji, i w oparciu o nie rozszerzyć swą wiedzę
- potrafi uporządkować zebrany materiał, przechowywać go i wykorzystywać,
- potrafi na forum klasy zaprezentować wyniki swych prac poznawczych,
- zna i rozumie podstawowe pojęcia historyczne, poprawnie posługuje się kategoriami historycznymi (myślenie przyczynowo – skutkowe),
- wyraża własne zdanie, popiera je właściwą i logiczną argumentacją,

- biegle posługuje się mapą, szkicem, planem sytuacyjnym,
- uczestniczy w konkursach przedmiotowych, olimpiadach historycznych i osiąga w nich sukcesy
- twórczo rozwija własne uzdolnienia.

b) **ocena bardzo dobra**

Otrzymuje ją uczeń, który opanował pełen zakres wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową oraz :

- sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami,
- dociera samodzielnie do źródeł i informacji wskazanych przez nauczyciela,
- aktywnie uczestniczy w lekcji,
- postawione problemy i zadania rozwiązuje w sposób samodzielny,
- rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne objęte programem nauczania,
- potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach,
- biegle posługuje się mapą, szkicem, planem sytuacyjnym,
- właściwie rozumie uogólnienia i związki między nimi oraz wyjaśnia zjawiska historyczne,
- poprawnie posługuje się poznanymi pojęciami,
- potrafi uporządkować zebrany materiał, i właściwie wykorzystywać,
- łączy wiedzę z różnych przedmiotów nauczania.

c) **ocena dobra**

Otrzymuje ją uczeń, który opanował wiedzę i umiejętności przewidziane podstawą programową oraz wybrane elementy programu nauczania, a także:

- aktywnie uczestniczy w lekcji,
- potrafi korzystać z zaprezentowanych na lekcji źródeł informacji,
- postawione zadania i problemy rozwiązuje samodzielnie lub w przypadku zadań trudniejszych, pod kierunkiem nauczyciela,
- aktywnie uczestniczy w lekcji,
- dostrzega przyczyny i skutki omawianych wydarzeń,
- umie dobrze posługiwać się mapą historyczną, szkicem, planem sytuacyjnym,
- poprawnie posługuje się poznanymi pojęciami,
- podejmuje się wykonania zadań o charakterze dobrowolnym.

d) **ocena dostateczna**

Otrzymuje ją uczeń, który opanował podstawowe wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową, w szczególności:

- wykonuje typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności,
- podejmuje się samodzielnego wykonania prac o średnim stopniu trudności.
- posługuje się mapą historyczną, szkicem, planem sytuacyjnym.
- wykazuje znajomość pojęć historycznych,
- w czasie lekcji wykazuje się aktywnością w stopniu zadawalającym.

e) **ocena dopuszczająca**

Otrzymuje ją uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową w niewielkim zakresie, ale potrafi:

- posiada luki w wiadomościach, jednak po korekcie nauczyciela potrafi wykonać polecenia wymagające zastosowania umiejętności przewidzianych w programie:
- szeregowanie wydarzeń w ciągach chronologicznych,
- dostrzeganie związków między przyrodą, osadnictwem, gospodarką i kulturą,
- rozróżnianie podstawowych typów źródeł informacji historycznej,
- rozumienie prostego tekstu źródłowego,
- włącza się do pracy pod nadzorem nauczyciela,
- jest biernym uczestnikiem zajęć, ale nie przeszkadza w ich prowadzeniu,
- potrafi przy dużej pomocy nauczyciela odtworzyć efekty pracy kolegów i odwzorować zaprezentowane przez innych elementy wiedzy,
- potrafi przy pomocy nauczyciela wyjaśnić znaczenie prostych pojęć.

f) ocena niedostateczna

Otrzymuje ją uczeń, który nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności wynikających z podstawy programowej :

- nie potrafi nawet przy pomocy nauczyciela wykonać prostych poleceń wymagających zastosowania treści faktów historycznych, elementarnych pojęć i prostych umiejętności,
- nie potrafi powtórzyć nawet fragmentów opracowanego na lekcji materiału,
- nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, a także ich przyczyn i skutków,
- nie zna podstawowych pojęć,
- odmawia wykonywania zadań postawionych przez nauczyciela lub realizowanych przez grupę,
- swoją postawą uniemożliwia pracę innym.

8. Kryteria ocen – oparte zostały o wymagania edukacyjne do poszczególnych jednostek tematycznych i poziomów wymagań podstawowych zawartych w poradniku dla nauczyciela: Historia i społeczeństwo. Poradnik nauczyciela WSIP. Autorzy: Piotr Wasilewski i Mirosław Wiktorowski (program nauczania, rozkłady materiału, plan wynikowy); Marcin Markowicz, Olga Pytlińska i Agata Wyroda (opis cyklu); Anna Klimowicz (scenariusze lekcji). Realizacja wątków tematycznych (zgodnie z modułami wprowadzonymi w podstawie programowej):

Klasa II – *Ojczysty Panteon i ojczyste spory*

Klasa III – *Europa i świat, Język, komunikacja i media, Kobieta i mężczyzna, rodzina.*

9. W przypadku prac ocenianych w skali punktowej ustala się następujący przelicznik:

- 0% - 30% - niedostateczny
- 31% - 39% - niedostateczny plus
- 40% - 48% - dopuszczający
- 49% - 54 % - dopuszczający plus
- 55% - 62% - dostateczny
- 63% - 69% - plus dostateczny
- 70% - 77% - dobry
- 78% - 84% - plus dobry
- 85% - 94% - bardzo dobry
- 95% - 98% - bardzo dobry plus
- 99% - 100% - celujący

10. Ewaluacja przedmiotowego systemu oceniania.

- a. Przedmiotowy system oceniania powinien służyć uczniom i ich rodzicom w obiektywnym określeniu osiągnięć uczniów.
- b. Nauczyciel, zbierając opinie uczniów, ich rodziców oraz na podstawie własnych obserwacji, może zmieniać powyższe zasady. O każdej zmianie musi powiadomić uczniów i dokonać zapisu w systemie oceniania.
- c. Informacje o jakości systemu oceniania nauczyciel może czerpać od uczniów i ich rodziców w formie:
 - rozmów i dyskusji,
 - ankiet wypełnianych przez uczniów i ich rodziców.
- d. Po roku nauczyciel dokonuje analizy i usuwa ewentualne niedociągnięcia.

11. Dostosowanie Przedmiotowego Systemu Oceniania z historii i społeczeństwa do możliwości uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

- a) Uczniowie, którzy uzyskali opinię Poradni Psychologiczno-pedagogicznej o specjalnych potrzebach edukacyjnych (Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach z 9 sierpnia 2017 roku.) traktowani są indywidualnie i oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.
- b) Obowiązkiem nauczyciela jest jak najlepsze dostosowanie wymagań edukacyjnych ucznia do jego możliwości i potrzeb edukacyjnych oraz psychofizycznych.
- c) Uczniowie ze stwierdzoną dysfunkcją wymagają w szczególności wzmacniania poczucia własnej wartości, zapewnienia poczucia bezpieczeństwa oraz zwiększania motywacji do nauki.

Dostosowanie obejmuje następujące obszary:

- warunki procesu dydaktycznego,
- warunki dotyczące sprawdzania wiedzy i umiejętności,
- zewnętrzną organizację nauczania.

Specyficzne trudności w uczeniu się:

Dysgrafia:

Dostosowanie wymagań w odniesieniu do formy tekstu. W przypadku, gdy nauczyciel ma trudności w odczytaniu pracy może poprosić ucznia o przeczytanie fragmentu testu lub odpytać go ustnie z danego materiału. Warto też prosić ucznia o pisanie drukowanymi literami lub pisanie prac przy użyciu komputera. Ocenie nie podlega czytelność, estetyka prac tylko ich wartość merytoryczna.

Dysleksja i dysortografia:

Dostosowanie wymagań może wiązać się z wydłużeniem czasu na prace pisemne na sprawdzianie o 5-10 minut (w zależności od rodzaju pracy). Nauczyciel powinien sprawdzić czy polecenia szczególnie na sprawdzanie zostały przez ucznia dobrze zrozumiane. Zaleca się polecenia krótkie i

proste. Podczas odpowiedzi ustnych nauczyciel może zadawać pytania naprowadzające lub pomocnicze. W razie potrzeby można podzielić materiał na części. W pracach pisemnych ocenie nie podlegają błędy ortograficzne. Pisanie prac pisemnych może odbywać się ze słownikiem ortograficznym. Przed wezwaniem ucznia do odpowiedzi należy dać mu czas na powtórzenie materiału i skoncentrowanie się. W razie potrzeby zalecane jest wydłużenie czasu pracy na niektóre zadania oraz zwiększenie czasu na opanowanie danego słownictwa. Ważne jest nauczanie polisensoryczne.

Uczeń z zaburzeniami funkcji słuchowo-językowych (np. słabosłyszący):

- ważne jest zapewnienie pomieszczenia z dobrą akustyką, w razie potrzeby zamknięte okna i posadzenie ucznia w pierwszej ławce;
- nauczyciel powinien znajdować się blisko ucznia gdy przekazuje informację słowną;
- wydłużenie czasu na udzielenie odpowiedzi (np. w przypadku ucznia jękającego się) oraz na uczenie się nowego słownictwa;
- sprawdzanie czy uczeń dobrze zrozumiał treść polecenia, w razie potrzeby udzielanie dodatkowych wskazówek;
- zwiększenie metod wykorzystujących zmysł wzroku – pomoce wizualne (historyjki obrazkowe, ilustracje).

Uczeń z zaburzeniami funkcji wzrokowo-przestrzennych (np. słabowidzący):

- posadzenie ucznia w pierwszej ławce, zapewnienie właściwego oświetlenia;
- wydłużony czas na sprawdzianach i na wykonanie określonych zadań na lekcji, a także na opanowanie nowego materiału;
- materiał, który sprawia uczniowi trudność jest dzielony na mniejsze części;
- częste korzystanie z materiałów audio;
- dostarczenie tekstów drukowanych w wersji powiększonej;
- stawianie pytań typu „co widzisz?“, żeby sprawdzić czy należy pomóc uczniowi we właściwej interpretacji materiału.

Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową:

- dopasowanie stołu, krzesła do potrzeb fizycznych ucznia;
- w razie potrzeby zapewnienie asystenta (osoby, która będzie pomagała w poruszaniu się lub przemieszczaniu osobie);
- jeśli niepełnosprawność wiąże się z brakiem możliwości pisania to dostarczanie materiałów skserowanych albo w formie audiowizualnej.

Uczniowie z chorobami przewlekłymi lub uczniowie, którzy doznali sytuacji kryzysowych, traumatycznych:

- dostosowanie tempa zajęć, zadania domowe dopasowane do możliwości ucznia związanych z sytuacją zdrowotną;
- w razie potrzeby wydłużenie terminu związanego z poprawą sprawdzianów, wyznaczanie indywidualnego terminu;
- możliwość wydłużenia czasu przeznaczonego na pisanie sprawdzianu lub odpowiedzi ustną;
- jeśli zajdzie taka potrzeba wolniejsze tempo pracy;
- udzielanie pomocy, wyjaśnień, motywowanie do pracy;
- szczególnie nacisk kładzie się na wsparcie emocjonalne.

Uczniowie nadpobudliwi (np. ADHD) i zespół Aspergera:

- stosowanie krótkich poleceń używając zdecydowanego tonu;
- wyznaczenie jasnego celu i dzielenie materiału na mniejsze partie;
- eliminowanie bodźców rozpraszających z otoczenia;
- używanie jednoznacznego języka, wyjaśnianie metafor, wyrazów wieloznaczne.

Uczniowie z mózgowym porażeniem dziecięcym, epilepsją:

- stosowanie krótkich i zrozumiałych poleceń;
- możliwość wydłużenia czasu na opanowanie większej ilości materiału;
- umiejscowienie ucznia w pierwszej ławce blisko tablicy;
- w miarę możliwości stosowanie ustną formę odpowiedzi.

Wszyscy uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych powinni mieć ułatwiony oraz umożliwiony dostęp do korzystania z pomocy dydaktycznych. Należy często sprawdzać prace domowe, tak aby na bieżąco eliminować błędy. W sposób szczególny trzeba zadbać o rozwijanie zainteresowań oraz podtrzymywanie motywacji do nauki. Bardzo ważną rolę spełniają różnego rodzaju wzmocnienia pozytywne, np. zachęta, pozytywna informacja zwrotna, docenianie nawet małych sukcesów. W ocenie ucznia uwzględniany jest wysiłek i wkład pracy ucznia, jego aktywność, zaangażowanie, systematyczność a więc stosunek do obowiązków szkolnych, a nie same efekty pracy. Przy ocenianiu prac uczniów ze specjalnymi wymaganiami ocenie nie podlegają błędy wynikające z ich deficytów. Nie można karać za objawy choroby. Należy chronić przed przemocą ze strony grupy rówieśniczej.

Praca z uczniem zdolnym:

- należy poszerzać materiał prezentowany na zajęciach;
- motywować do uczestnictwa w konkursach i olimpiadach;
- przydzielać uczniom zdolnym bardziej ambitne zadania podczas pracy grupowej, indywidualnej;
- dawać możliwość wyboru zadań i prac dodatkowych.

*Katarzyna Wiśniewska
Aneta Jaworska*